

U čemu je problem?

Vaše dijete živi u kulturi razmjene podataka, što je zauvijek promijenilo pravila privatnosti. U svijetu u kojemu su svi povezani, sve što je stvoreno *online* može se kopirati, zalijepiti i poslati tisućama u trenutku. Time privatnost postaje nešto više od čuvanja osobne ili privatne informacije. Podsjetimo se da osobni podatci obuhvaćaju: ime i prezime, kućnu adresu, ime škole i adresu, broj telefona, e-adresu i matični broj / OIB. To su podatci koji se ne dijele s drugima.

Dječja privatnost na internetu može biti ugrožena iz aspekta sigurnosti, može se narušiti ugled djeteta, a privatnost može ugroziti i oglašavanje. U slučaju da je dospjela u pogrešne ruke, privatna informacija mogla bi izložiti dijete riziku krađe identiteta. Postoje informacije koje bi, u slučaju javnoga objavljivanja, mogle biti neugodne ili bolne za dijete ili nekoga drugog. Zato se mora znati da se takve informacije ne dijele. Treba voditi računa o dječjim navikama i ponašanju na internetu jer postoje tvrtke koje prikupljaju takve informacije kako bi korisnicima slale ciljane oglase i druge sadržaje.

Zašto je to važno?

Sve što djeca rade na internetu, ostavlja digitalne otiske koji će trajati. Djeca komuniciraju s drugima, primaju komentare i povratne informacije. Ta kultura dijeljenja korisna je u mnogočemu, ali ako djeca nisu oprezna, ugled im može biti okaljan ili se njihovim podacima može koristiti na način na koji nikad nisu očekivala. Primjerice, vaše dijete može naivno ispuniti *online* upitnik i ne shvaćajući da ga to može učiniti žrtvom krađe identiteta. Njegovo *online* ponašanje vjerojatno će se pratiti bez njegova znanja od strane internetskih tvrtki.

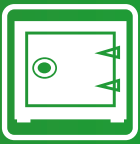
Što vi možete učiniti?

Zašto su važna **pravila privatnosti** na internetu? Pravila privatnosti zakonski su obvezujući ugovor između mrežne stranice i korisnika. Trebala bi u potpunosti informirati korisnika na što sve pristaje u smislu prikupljanja podataka, jer prijavljivanje na svaku mrežnu stranicu znači ujedno i ostavljanje svojih osobnih podataka. Stoga je korisno naučiti dijete da dobro procijeni informacije koje planira objaviti.

Služeći se internetom, često bez razmišljanja prihvaćamo i **uvjete korištenja**, ne zamaramo se čitanjem dosadnoga teksta pisanoga nerazumljivim pravnim stilom. To nam se može osvetiti jer olako pristajemo na uvjete koji nam mogu naškoditi. Bitno je upozoriti dijete da uvjeti korištenja predstavljaju vrstu ugovora, a kao i kod svakoga ugovora, obje se strane moraju složiti s uvjetima ugovora *online* usluge. Neka ne odabere *Prihvaćam* dok se ne savjetuje s vama.

Savjeti za sigurniji internet

Pobrinite se da dijete dobije **vaše dopuštenje** prije popunjavanja online upitnika ili prijave za korištenje *online* programa. Neka zna da vi odlučujete. Trebalo bi obvezno pitati za dopuštenje prije nego što napiše svoje osobne podatke na neku mrežnu stranicu ili prihvati neke uvjete korištenja.

4.3. Pravila privatnosti

Pomozite djetetu da misli dugoročno. Sve *online* aktivnosti ostavljaju digitalni trag. Pomozite mu da razmisli prije nego što objavi i neka bude sigurno da će tako biti ponosno na svoje internetske aktivnosti i kad odraste.

Pomozite djetetu da prepozna oglašavanje. Upozorite dijete da se neke tvrtke oglašavaju i obraćaju korisnicima na temelju onoga što pogledate *online*.

Obiteljske aktivnosti

Neka članovi obitelji kreiraju politiku privatnosti za svoje spavaće sobe. Koja bi pravila privatnosti trebali članovi obitelji slijediti? Na primjer: Kucajte prije ulaska!, Pitajte prije posuđivanja stvari!, Ne čitajte nečiji dnevnik! Zajedno, djeca i članovi obitelji, raspravljajte o međusobnim očekivanjima i tako dogovorite pravila privatnosti za svoje spavaće sobe. Nakon toga možete istaknuti ta pravila na vratima svojih soba.

Možete zajedno s djetetom proučiti dijelove pravila privatnosti neke društvene stranice i uočiti opasnosti kojima se njihovim prihvaćanjem izlažemo.

Pročitajte o *Pravilima privatnosti* na Googleu te *Zaštiti privatnosti* na Microsoftu, petzamet.HR/Modul3/poveznice.

Pažljivo čitajte uvjete korištenja

Vrijeme koje odvojiš za čitanje spasit će te od neugodnosti koje mogu nastati poslije. Pri čitanju uvjeta korištenja trebaš dobiti odgovore na sljedeća pitanja:

- Hoće li moje informacije biti dijeljene s drugima?
- Mogu li se odjaviti kad poželim?
- Koja su moja prava?
- Kako se smijem ili ne smijem koristiti uslugom?
- Ustupam li potpuno ili djelomično prava na svoje podatke?
- Obrati pozornost i na dijelove napisane sitnim slovima!